

Notkeanäkinruoho

Sjönajas

Najas flexilis

Luontodirektiivin laji (liitteet II ja IV)
BOR suojelutaso epäsuotuisa riittämätön, heikkenevä

Koodi: 1833

Rauhoitettu (LSA 471/2013)
Uhanalainen ja erityisesti suojeltava (LSA 471/2013)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): erittäin uhanalainen (EN)

Kuva: Marja Koistinen

Luonnehdinta

Notkeanäkinruoho on 10–20 cm korkea yksivuotinen, loppukesällä havaittavissa oleva uposkasvi. Sen varsi on runsaasti haarova. Veltohkot lehdet ovat korvakkeettomat ja hieman leveämmät kuin lähilajin hentonäkinruohon (*Najas tenuissima*) jäykät ja korvakkeelliset lehdet. Näkinruohojen siemenet säilyvät pitkään itämiskykyisinä.

Elinympäristö ja levinneisyys

Notkeanäkinruoho kasvaa makeassa neutraalissa vedessä, usein lähteisissä järvissä lieju–hiekkapohjalla. Kasvupaikoilla veden syvyys vaihtelee muutamasta kymmenestä senttimetristä pariin metriin. Laji kasvaa Suomessa vain muutamassa järvessä Hämeessä ja Karjalassa.

Nykytila ja uhkatekijät

Notkeanäkinruohon subfossiileja on löytynyt Ahvenanmaalta napapiirille asti. Sittemmin lajin kanta on romahtanut, eikä viimeaikainen kehityssuunta ole täysin selvillä suurten kannanvaihteluiden takia. Populaatioiden todellista kokoa on vaikea arvioida, mutta laji lienee hyvin niukka. Kasvi on herkkä vesien saastumiselle ja happamoitumiselle sekä rehevöitymiselle ja sitä seuraavalle umpeenkasvulle. Vesirakentaminen, ruoppaukset ja vesikasvillisuuden niitto voivat myös olla uhkana. Lähes kaikki tunnetut

kasvupaikat ovat suojelalueilla. Kasvupaikkojen suojele ei kuitenkaan turvaa valuma-alueilla tapahtuvilta muutoksilta, jotka voivat vaikuttaa haitallisesti näkinruohojärvien veden laatuun. Valuma-alueilla olevien turvetuotantoalueiden humus- ja kiintoaineet voivat vaikuttaa haitallisesti näkinruohojen kasvujärvien vedenlaatuun.

Hoitosuosituks

Näkinruohojärvien veden tilaan tulee kiinnittää huomiota ja estää kasvupaikkojen umpeenkasvua. Tiedossa oleville kasvupaikoille tulee järjestää vedenlaadun ja itse näkinruohopopulaatioiden seuranta sekä luontaisten että ihmisen aiheuttamien vaihteluiden ja niiden syiden selvittämiseksi. Veden laatua tulee seurata myös valuma-alueilla ja estää niiltä tulevien ravinteiden sekä humus- ja kiintoaineiden pääsy näkinruohojärviin. Erilaisten hoitotoimien vaikutuksista tarvitaan lisätietoja.

Lähteet

- Issakainen, J., Kemppainen, E., Mäkelä, K., Hakalisto, S. & Koistinen, M. 2011. Hentonäkinruoho (*Najas tenuissima*) ja notkeanäkinruoho (*Najas flexilis*). Suomen uhanalaisia lajeja. Suomen ympäristö 13/2011. 223 s.
- Kemppainen, E., Mäkelä, K. & Uotila, P. 2012. Notkeanäkinruoho – sjönajas. Teoksessa: Ryttylä, T., Kalliovirta, M. & Lampinen, R. (toim.). Suomen uhanalaiset kasvit. S. 243–245. Tammi, Helsinki.